

Ár 2015, föstudaginn 20. febrúar, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 95/2014**:

M
gegn
F.

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnd sóknaraðili annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni dags. 25. september 2014, með kvörtun sóknaraðila, dags. 22. september 2014. Með tölvupósti nefndarinnar, dags. 25. september 2014, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dags. 23. október 2014. Var bréfið sent sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar, dags. 23. október 2014, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir sóknaraðila bárust með bréfi, dags. 27. október 2014. Í athugasemdum lögmanns sóknaraðila bætir hann við kröfugerð sína og voru þær því sendar varnaraðila með tölvupósti dags. 17. nóvember 2014. Viðbótar athugasemdir bárust frá varnaraðila með tölvupósti dags. 11. desember 2014.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar dags. 6., 13. og 20. febrúar 2015.

II.

Málsatvik.

Þann 30. júní 2005 var gefið út tryggingarbréf nr. X í nafni A, fyrirverandi maka sóknaraðila, í FF. Bréfið veitir veðréttindi í fasteigninni B, en hún var á þessu tímamarki eign A og sóknaraðila að jöfnu. Á því er byggt að bréfið hafi verið gefið út í tengslum við lán vegna bílakaupa. Samkvæmt ákvæðum bréfsins stóð það til tryggingar „öllum skuldum veðsala eða síðar tilgreinds/tilgreindra aðila við [FF], kt. [...], eða hann/þá sem [FF] vísar til, í hvaða formi sem skuldbindingar eru, hvort sem eru samkvæmt lánssamningi, víxilskuldir, yfirdráttur á tékkareikningi, skammtímalán, reikningslán, skuldabréfalán, erlend endurlán, lánssamningi í erlendum myntum, öðrum lánssamningum, sem og hvers konar aðrar skuldir við bankann, þar með taldar ábyrgðir, sem bankinn hefur tekist, eða kann að takast á hendur veðsala vegna, svo og þær skuldir annarra sem veðsali ábyrgist bankanum sem lánveitanda eða

eiganda slíkrar kröfu [ásamt öllum kostnaði] í hvaða gjaldmiðli sem er, að fjárhæð allt að fjárhæð JPY 3.864.000“

Í tryggingarbréfinu er jafnframt svohljóðandi ákvæði um framsal bréfsins. „*Veðhafa er heimilt að framselja tryggingarbréf þetta að hluta eða öllu leyti til þriðja aðila ásamt þeim réttindum sem því fylgja enda tilkynni hann það veðsala áður en til framsalsins kemur. Heimilt er veðsala að hafna framsalinu og er þá skuldin öll eða sá hluti hennar, sem framselja átti í gjalddaga fallin og ber veðsala þá þegar að greiða veðhafa gjaldfallna fjárhæð ásamt áföllnum vöxtum og kostnaði.*“

Þann 16. október 2007, gaf A út lánasamning nr. Y til FFF með það fyrir augum að fjármagna kaup á stofnfjárbréfum. Samkvæmt ákvæðum samningsins var gerður sérstakur veðsamningur um veðrétt FFF í umræddum stofnfjárbréfum í FF og er fjallað um vanefndaúrræði lánveitanda Ekki var krafist annarra tryggingar vegna þessa en veðs í umræddum bréfum. Um vanefndaúrræði lánveitanda segir í samningnum. „*Verði vanskil á skuldbindingum skv. samningi þessum, hvort sem er vegna afborgana af vöxtum eða höfuðstól, öðlast lánveitandi heimild til að fullnustu veðsins í samræmi við veðsamninginn og viðeigandi lagaákvæði. Andvirði innleystra trygginga skal ráðstafað inn á lánið.*“

Samkvæmt heimild Fjármálaeftirlitsins frá 22. febrúar 2008 tók FFF yfir allar skyldur og öll réttindi FF frá 1. júlí 2007. FFFF tók svo við öllum tryggingarréttindum FFF í samræmi við 2. tl. í ákvörðun FME frá 22. apríl 2010. Þann 5. mars 2011 tók varnaraðili við rekstri skuldbindinga og eignum FFFF samkvæmt ákvörðun Fjármálaeftirlitsins.

Þann 2. apríl 2013 undirrituðu A og sóknaraðili eignaskiptayfirlýsingu í tengslum við skilnaðarkjarasamning, þar sem sóknaraðili var gerð að eiganda allrar fasteignarinnar að B.

Þann 10. mars 2014 barst sóknaraðila innheimtuviaðvörðun frá varnaraðila vegna skuldar fyrrverandi eiginmanns síns, vegna láns nr. Y, á grundvelli þess að lánið var tryggt með fyrrnefndu tryggingarbréfi, en bréfið tryggt með veði í fasteigninni B. Voru sóknaraðila veittir 10 dagar til þess að ganga frá greiðslu skuldarinnar

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess aðallega að tryggingarbréfi nr. X að fjárhæð JPY 3.864.000 verði aflýst af fasteigninni B, gegn uppgreiðslu á bílaláni, nr. Z. Í athugasemdum sínum, dags. 27. október 2014 setur sóknaraðili fram þá varakröfu að úrskurðað verði að tryggingabréf nr. X tryggi ekki lán fyrrverandi eiginmanns sóknaraðila sem tekið var í FFF árið 2007.

Sóknaraðili ber því við að innheimtubríf það sem henni barst 10. mars 2014 hafi verið fyrsta bréfið sem varnaraðili sendi henni sem gaf til kynna að tryggingarbréfið sem gefið var út í FF árið 2005 tryggði lán sem veitt var í FFF árið 2007. Sóknaraðili mótmælir þeim skilningi varnaraðila að tryggingarbréf nr. X komi einnig til tryggingar láni nr. Y þar sem að lánið hafi upphaflega verið án tryggingar og auk þess undirritað áður en bankarnir sameinuðust.

Máli sínu til stuðnings vísar sóknaraðili til 72. gr. stjórnarskrár sem kveður á um friðhelgi eignarréttarins. Telur hún óskiljanlegt að sameining bankanna hafi veitt þeim aukinn rétt yfir eignum hennar, rétt sem þeir höfðu þó ekki áður vegna

lánveitingar þar sem engrar tryggingar var krafist. Að mati sóknaraðila gildir hér einu þó að Fjármálaeftirlitið hafi samþykkt sameiningu þeirra.

Sóknaraðili bendir á að framsal tryggingarbréfsins sé, samkvæmt innihaldi þess, háð samþykki skuldara. Þá hafi aldrei verið framkvæmt mat á greiðslugetu aðalskuldara né hennar áður en bréfið var gefið út.

Sóknaraðili bendir einnig á að í skýrslu PWC sem unnin var fyrir FFF og birt var í vefritinu Kjarnanum, komi fram að lán vegna stofnfjárkaupa hafi verið veitt án annarra trygginga en í stofnfjárbréfunum sjálfum. Umrætt tryggingarbréf var þar eingöngu talið tryggja lán sem tekið var í FF. Það sé því ljóst að það var ekki skilningur FFF að umrætt tryggingarbréf tryggði lánið vegna stofnfjárkaupanna.

Sóknaraðili mótmælir frávisunarkröfu varnaraðila þar sem að þær eigi ekki við rök að styðjast. Þeir fjárhagslegu hagsmunir sem séu í húfi í málinu séu augljósir en skv. innheimtuviðvörðun frá varnaraðila sem dagsett er 10. mars 2014 er tryggingarbréfið að núvirði kr. 4.177.370. Samkvæmt tölvupósti sóknaraðila sem dagsettur er 22. september 2014 var bílalánið sem tryggingarbréfið átti upphaflega að tryggja í kr. 1.123.172 þann dag. Mismunur þessara fjárhæða séu þannig þeir fjárhagslegu hagsmunir sem um er fjallað í þessu máli.

Varðandi frávisunarkröfu varnaraðila sem lýtur að því að kröfu þeirri sem hér er fjallað um hafi ekki verið beint að bankanum bendir sóknaraðili á að ítrekað hafi þess verið krafist að skuld sem stofnaðist við FFF falli ekki undir umrætt tryggingarbréf. Þá hafi verið krafist aflýsingar á bréfinu og eðli máls samkvæmt hefur í þeirri kröfu falist að sú skuld sem tryggingabréfið var gefið út vegna yrði greidd upp. Til vara setur sóknaraðili engu að síður fram varakröfu sína. Sú krafa byggir á nákvæmlega sama grunni og aðalkrafa þessa máls.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess aðallega að kröfu sóknaraðila verði vísað frá. Til vara er þess krafist að kröfunni verði hafnað.

Varnaraðili krefst þess að málinu verði vísað frá úrskurðarnefndinni, sbr. 5. og 6. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki frá 8. júní 2000. Samkvæmt umræddri 5. gr. er það skilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki að fjármálafyrirtæki hafi hafnað kröfu viðskiptamanns. Varnaraðili bendir á að framlögð gögn sóknaraðila sanni að hún hafi ekki beint kröfu að sér um að tryggingarbréfi nr. X að fjárhæð JPY 3.864.000 verði aflýst af fasteigninni B, gegn uppgreiðslu á bílaláni, Z og þeirri kröfu verið hafnað af hálfu varnaraðila.

Í áðurnefndri 6. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki er kveðið á um hverskonar mál nefndin fjallar ekki um. Samkvæmt b-lið fjallar nefndin ekki um kröfur viðskiptamanna, sem ekki verður metinn til fjár. Varnaraðili bendir á að í kvörtun sóknaraðila komi ekki fram hvernig meta megi áðurnefnda kröfugerð til fjár. Sé því ljóst að ákvæði b-liðar 6. gr. sé ekki fullnægt. Þá telur varnaraðili úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki ekki hafa lagaheimild til að úrskurða þess efnis að bankinn aflétti áðurnefndu tryggingarbréfi af fasteign sóknaraðila gegn uppgreiðslu á bílaláni. Að öllu framangreindu virtu telur varnaraðili að vísa verði frá kröfu sóknaraðila.

Verði ekki fallist á kröfu um frávisun málsins krefst varnaraðili þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað. Sóknaraðili byggir kröfu sína í fyrsta lagi á því að framsal

tryggingarbréfs nr. X hafi verið háð samþykki skuldara. Krafan byggir í öðru lagi á því að ekki hafi verið framkvæmt mat á greiðslugetu skuldara. Í þriðja lagi sé á því byggt að sóknaraðila hafi aldrei verið tilkynnt um vanskil bréfsins.

Hvað fyrstu málsástæðu sóknaraðila varðar vísar varnaraðili til eftirfarandi: Í tölvubréfi sóknaraðila til varnaraðila frá 6. maí 2014 hafi m.a. verið óskað eftir því að bankinn rökstyddi hvernig tryggingarbréf nr. X útgefið af A, fyrrverandi maka sóknaraðila, í FF árið 2005 gæti gilt fyrir lán sem tekið hefði verið í FFF árið 2007. Í svarbréfi varnaraðila hafi verið vísað til þess að um væri að ræða allsherjarveð sem tryggði allar skuldir A við bankann. Samkvæmt heimild Fjármálaeftirlitsins frá 22. febrúar 2008 hefði FFF tekið yfir allar skyldur og öll réttindi FF frá 1. júlí 2007. Þar með hefði umrætt tryggingarbréf tryggt allar skuldir A við FFF. FFFF hefði svo tekið við öllum tryggingarréttindum FFF í samræmi við 2. tl. ákvörðunar Fjármálaeftirlitsins frá 22. apríl 2010. Þar með hefði bréfið tryggt allar skuldir A við FFFF. Hinn 5. mars 2011 hefði varnaraðili tekið við rekstri, skuldbindingum og eignum FFFF samkvæmt ákvörðun Fjármálaeftirlitsins og tryggði því bréfið nú allar skuldir A við varnaraðila. Framangreint væri rökstuðningur bankans fyrir því að nýta Tryggingarbréfið og hefði þessi afstaða verið kynnt A og lögmanni hans í mars 2013. Varnaraðili ítrekar framangreind sjónarmið og telur ákvæði tryggingarbréfsins sem sóknaraðili vísar til ekki eiga við.

Hvað þriðju málsástæðu sóknaraðila varðar vísar varnaraðili til áður nefnds svarbréfs bankans. Þar hafi verið vísað til þess að ástæða þess að sóknaraðili hefði verið send innheimtuviðvörðun þrátt fyrir að greiðslubeiðni hefði ekki borist væri sú að greiðandi skuldarinnar sem lægi að baki tryggingarbréfinu, sem tryggt væri með veði í eign sóknaraðila, væri A og lægi greiðsluskyldan fyrst og fremst hjá honum. Kröfum um greiðslu skuldarinnar hefði því hingað til verið beint til hans en ekki sóknaraðila, þar sem sóknaraðili bæri ekki persónulega ábyrgð á skuldbindingunni heldur aðeins með eign sinni sem veðsali samkv. tryggingarbréfinu.

Varnaraðili ítrekar framangreind rök og telur áður nefndar málsástæður sóknaraðila ekki eiga að leiða til þess að krafa sóknaraðila verði tekin til greina.

Hvað aðra málsástæður sóknaraðila varðar tekur varnaraðili fram að eftir að hafa farið yfir öll gögn í tengslum við útgáfu umrædds tryggingabréfs, sem og lánveitingar þær er bréfið tryggir, verði ekki betur séð en að ekki hafi verið framkvæmt mat á greiðslugetu fyrrverandi maka sóknaraðila. Í ljósi þessa hafi varnaraðili ákveðið að fella niður veðsetningu 50% eignarhlutar sóknaraðila í fasteigninni að B, samkvæmt tryggingarbréfi nr. X. Varnaraðili fellst með öðrum orðum á að veðsetningin sé ógild að því leyti sem sóknaraðili veitti veð í 50% eignarhluta sínum, en hafa verði í huga að þegar fyrrverandi maki hennar gaf út umrætt tryggingarbréf, sem og þau lán sem bréfið tryggir, hafi hann verið 50% eigandi að B. Hinn 2. apríl 2013 hafi sóknaraðili og fyrrverandi maki hennar undirritað eignarskiptayfirlýsingu. Þar lýstu þau yfir að með samningi um skilnaðarkjör vegna skilnaðar þeirra að borði og sæng er gerður hefði verið 1. október 2012, hefði sóknaraðili ein orðið eigandi að fasteigninni B. Eignarhlutur þessi teldist vera 50% eign fyrrverandi maka hennar af heildareigninni og óskaðist honum þinglýst á nafn sóknaraðila.

Varnaraðili bendir því á að með útgáfu fyrrgreinds tryggingarbréfs veitti A veð í 50% eignarhluta sínum. Þrátt fyrir að eigendaskipti hafi orðið að umræddum 50% eignarhluta standi veðsetning hans samkvæmt tryggingarbréfinu óhögguð. Þegar umrædd eigendaskipti áttu sér stað hafi ekki verið aflað samþykkist varnaraðila í

samræmi við ákvæði tryggingarbréfsins. Bankinn hefði því getað gjaldfellt umrædda skuld án uppsagnar eða tilkynningar og gengið að veðinu en kosið að gera það ekki.

Hvað varakröfu sóknaraðila varðar er vísað til athugasemda bankans sem voru gerðar við fyrstu málsástæðu sóknaraðila til stuðnings aðalkröfu hans. Af framangreindu tilefni ítrekar FF hafi verið samruni án skuldaskila. Þannig hafi FF algerlega verið sameinaður FFF með yfirtöku eigna og skulda og FF slitið. Þegar varnaraðili tók yfir FFFF hafi jafnframt verið um að ræða samruna án skuldaskila. Þannig hafi FFFF verið algerlega sameinaður varnaraðila með yfirtöku eigna og skulda og bankanum slitið. Varnaraðili telur því ákvæði tryggingarbréfsins, sem sóknaraðili vísar til í kvörtun sinni og kveður á um framsal tryggingarbréfsins til þriðja aðila, ekki eiga við í því tilviki sem hér um ræðir enda ekki um það að ræða að tryggingarbréfið hafi verið framselt til FFF og frá FFFF til Varnaraðila, heldur hafi verið um algera sameiningu að ræða þannig að FF varð að FFF og FFFF varð síðar að varnaraðila. Varnaraðili bendir einnig á að FFF og varnaraðili geti ekki talist þriðji aðili í skilningi áðurnefnds ákvæðis tryggingarbréfsins.

VI.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að því hvort aflýsa beri tryggingarbréfi nr. X af fasteigninni B gegn uppgreiðslu á bílalan, Z, en til vara að því hvort tryggingabréf nr. X tryggi með réttu lán A, fyrrverandi eiginmanns sóknaraðila sem tekið var í FFF árið 2007.

Varnaraðili krefst þess aðallega að málinu verði vísað frá með vísan til 5. og b-lið 6. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Samkvæmt 5. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki er það skilyrði fyrir meðferð nefndarinnar að fjármálafyrirtæki hafi hafnað kröfu viðskiptamanns eða ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því að viðskiptamaður lagði málið fyrir fjármálafyrirtæki. Markmið reglunnar er að sporna við því að mál séu borin undir nefndina án þess að fyrir liggja að ágreiningur sé um sakarefnið. Þrátt fyrir að formlega kröfu um aflýsingu tryggingarbréfsins sé ekki að finna í framlögðum gögnum um samskipti aðilanna verður ekki fallist á það að vísa beri kröfunni frá á grundvelli greinarinnar enda benda gögnin til þess að ljóst hafi verið að fyrir liggja ágreiningur milli aðilanna um sakarefnið, sbr. úrskurði nefndarinnar nr. 194/2012 og 202/2012.

Samkvæmt b-lið 6. gr. fyrrnefndrar samþykktar fjallar nefndin ekki um kröfu viðskiptamanns sem ekki verður metin til fjár. Lesa má úr kröfugerð sóknaraðila að hún krefjist þess að umræddu tryggingarbréfi verði aflýst af fasteign hennar en skv. innheimtuviðvörðun sem henni barst þann 10. mars 2014 og hún lagði fram með gögnum sínum er tryggingarbréfið að núvirði kr. 4.177.370,-.

Í ljósi þessa verður að telja að krafa sóknaraðila verði metin til fjár, enda um fjárhagslega hagsmuni að ræða og því ekki fallist á með varnaraðila að vísa eigi kröfunni frá á grundvelli b-liðar 6. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Ekkert liggur fyrir um önnur kröfuréttindi sem kunna að liggja að baki umræddu tryggingabréfi en annars vegar tiltekið bílalan, sem ekki er deilt um í máli þessu og hins vegar fyrrgreindan lánsamning frá árinu 2007. Ekkert er fram komið sem gefur til kynna að fleiri kröfuréttindi geti ekki fallið undir umrætt

veðtryggingarbréf. Er í þessu ljósi rétt að hafna aðalkröfu sóknaraðila um aflýsingu tryggingarbréfsins.

Stendur þá eftir varakrafa sóknaraðila um að umrætt tryggingabréf nr. X tryggi ekki lán A, fyrrverandi eiginmanns sóknaraðila sem tekið var í FFF árið 2007.

Í máli þessu liggur fyrir að A, fyrrverandi maki sóknaraðila, og þáverandi helmings eigandi í fasteigninni að B, undirritaði umrætt tryggingarbréf þann 30. júní 2005. Sóknaraðili samþykkti undirritunina sem maki og þinglýstur eigandi fasteignarinnar.

Fyrir liggur að varnaraðili hefur fallist á að fella niður veðsetninguna í eignarhlut sóknaraðila í fasteigninni eins og hann var við útgáfu bréfsins. Þar sem yfirlýsing varnaraðila um þetta virðist fyrst hafa komið fram í greinargerð hans til nefndarinnar þykir rétt að efni hennar sé tekið upp í úrskurðarorð svo sem að neðan greinir. Er þar með óþarft að fjalla frekar um þær málsástæður sóknaraðila sem lúta að því að ekki hafi verið rétt staðið að útgáfu tryggingarbréfsins gagnvart henni sem veðsala, en ljóst er að hún tók við eignarhlut fyrrverandi eiginmanns með áhvílandi réttindum.

Þá hefur ekki verið sýnt fram á að varnaraðili hafi vanrækt skyldur sínar hvað varðar tilkynningar til sóknaraðila eftir að sóknaraðili varð eigandi að þeim veðsetta hluta fasteignarinnar sem áður tilheyrði eiginmanni hennar.

Af skýrum texta tryggingarbréfsins má ráða að um allsherjarveð er að ræða sem samkvæmt orðalagi sínu tryggir allar kröfur sem veðhafi á eða eignast kann í lögskiptum sínum við tiltekinn aðila. Með bréfinu eignaðist FF því samkvæmt því 3. veðrétt í fyrrnefndri fasteign.

Samkvæmt heimild Fjármálaeftirlitsins frá 22. febrúar 2008 tók FFF yfir allar skyldur og öll réttindi FF frá 1. júlí 2007. FFFF tók svo við öllum tryggingarréttindum FFF í samræmi við 2. tl. í ákvörðun Fjármálaeftirlitsins frá 22. apríl 2010. Þann 5. mars 2011 tók varnaraðili við rekstri, skuldbindingum og eignum FFFF samkvæmt ákvörðun FME.

Í máli Hæstaréttar nr. 236/1993, var fjallað um málsatvik sem að ýmsu leyti voru sambærileg við atvik þessa máls. Háttáði þar svo til að banki (V) sem naut handveðsetningar í bankareikningi samkvæmt tryggingarbréfi, var sameinaður öðrum banka sem átti kröfuréttindi á hendur sama skuldara. Varð það niðurstaða Hæstaréttar að eigi yrði „talið að framangreindur handveðsréttur hafi við þessa sameiningu bankanna færst yfir á aðrar skuldbindingar, sem útgefandi tryggingarbréfsins kynni þá eða fram að sameiningu bankanna að hafa gengist undir gagnvart öðrum þessar banka en V[...]. Hinn nýi banki gat ekki öðlast rýmri rétt en hver bankanna um sig hafði gagnvart viðskiptamönnum sínum, og gat efnisleg umfang handveðsins ekki aukist við sameininguna, án þess að annað kæmi til.“

Með vísan til þessarar niðurstöðu Hæstaréttar og forsendna hennar, telur nefndin rétt að fallast á varakröfu sóknaraðila, enda liggur fyrir að stofnað var til lántöku fyrrverandi eiginmanns sóknaraðila í FFF áður en kom til sameiningar þess sparisjóðs við upphaflegan veðhafa. Fær þessi niðurstaða enn frekari stuðning af því að við umrædda lánveitingu, var sérstaklega fjallað um tryggingar fyrir láninu og þær einskorðaðar við veðtryggingu í stofnfjárbréfum í FF.

Þar sem ekkert liggur fyrir um hvort varnaraðili eigi, eða kunni að eignast, síðar til komin kröfuréttindi á hendur sóknaraðila verður ekki fallist á aðalkröfu sóknaraðila um aflýsingu veðtryggingarbréfsins. Er með úrskurði þessum ekki útilokað að önnur, síðar til komin kröfuréttindi, geti notið veðréttinda á grundvelli bréfsins.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Tryggingarbréfi varnaraðila, nr. X að fjárhæð JPY 3.864.000, útgefnu af A, skal aflýst af 50% fasteignarinnar B. Tryggingabréfið tryggir ekki lán fyrrverandi eiginmanns sóknaraðila sem tekið var í FFF árið 2007.

Öðrum kröfum sóknaraðila á hendur varnaraðila er hafnað.

Reykjavík, 20. febrúar 2015.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

SÉRATKVÆÐI

Ég er sammála niðurstöðu meirihluta nefndarinnar um annað er varðar takmarkanir á heimild varnaraðila til að nýta veðrétt í eigninni að B.

Málavextir eru raktir í áliti meirihluta, þar á meðal að FFF tók yfir allar skyldur og réttindi FF sem var upphaflegur veðhafi samkvæmt tryggingarbréfi X. Ákvörðun FME frá 22. febr. 2008 þar að lútandi gildi frá 1. júlí 2007. Veðsali og eigandi að 50% eignarinnar samdi um lánveitingu þá sem hér um ræðir við FF þann 16. okt. 2007.

Andstætt áliti meirihlutans tel ég að tilvísun til dóms Hæstaréttar í máli nr. 236/1993 eigi ekki við um það úrlausnarefni sem hér er til umfjöllunar. Þar háttaði svo til, að fjór bankar sameinuðust að meginstefnu til með einkaréttarlegum samningum, þó svo að löggjafinn hafi komið þar við sögu með breytingu á þágildandi lögum (86/1985) um viðskiptabanka til að samruna yrði við komið. Yfirfærslna réttinda og skuldbindinga bankanna fór því ekki fram með sambærilegum hætti og síðar gerðist með atbeina FME. Lagabreytingin tók einungis til yfirfærslu eigna og skuldbindinga með almennum hætti og af umræddum dómi Hæstaréttar má draga þá ályktun að óbein eignarréttindi eins og veðréttur sem hver hinna fjögurra banka höfðu aflað sér til tryggingar útlánnum færðist ekki sjálfkrafa yfir til til sameinaðs banka til uppgjörskrafna sem þar voru til staðar á veðsala við sameininguna án þess að til kæmi sérstakt samkomulag sem tæki á þeim aðilaskiptum sem sameiningunni fylgdu. Á hinn bóginn hefur verið litið svo á, að í ákvörðun FME um fyrirtöku rekstrar fælist yfirtaka hvers konar réttinda nema annars væri sérstaklega getið og hvers konar áritun skjala væri óþörf því til staðfestu.

Þá er til þess að líta, að sem fyrr segir fjallar dómur Hæstaréttar um þá aðstöðu, að lán taki hafði gert upp skuld við veðhafa en var í vanskilum annan banka af þeim fjórum sem veðhafi sameinaðist. Er það niðurstaða dómsins að eigi verði talið

„að framangreindur handveðsréttur hafi við þessa sameiningu bankanna færst yfir á aðrar skuldbindingar sem útgefandi tryggingabréfsins kynni þá eða fram að sameiningu bankanna að hafa gengist undir gagnvart öðrum þessara banka en Verslunarbanka Íslands“. Þykir ekki varhugavert að túlka þessa niðurstöðu á þann veg að hefði hinn gjaldþrota veðsali lifað áfram, hefði félagið í lánsamningum við sameinaðan banka getað notað fyrrgreinda tryggingu enn á ný.

Þó svo að lánsamningur hafi verið undirritaður 16. okt. 2007 en ákvörðun FME hafi verið birt 22. febr. 2008, þá miðaðist yfirtaka lánveitanda á rekstri FF við 1. júlí 2007. Verður því ekki séð að áform varnaðila um að nýta tryggingarbréf nr. X til uppgjörs nefnds lánsammans auki efni veðréttarins umfram það sem yfirtökuaðili öðlast með ákvörðun FME.

Í ljósi alls framangreinds tel ég að ekki sé unnt að fallast á að veðréttur samkvæmt umræddu tryggingarbréfi standi ekki til tryggingar lánsamningi þeim sem gerður var við FFF.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Tryggingarbréfi varnaðila, nr. X að fjárhæð JPY 3.864.000, útgefnu af A, skal aflýst af 50% fasteignarinnar B. Öðrum kröfum sóknaraðila á hendur varnaðila er hafnað.

Reykjavík, 20. febrúar 2015.

Oddur Ólason